

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การสรุป และอภิปรายผลการวิจัย

ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้นจาก เอกสาร ตำรา บทความ หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การปฏิรูปการศึกษา หลักสูตรการศึกษา ในขั้นพื้นฐาน สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา การจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ทฤษฎี แนวคิด และหลักการในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และคัดสรรเพื่อใช้เป็นฐานในการดำเนินการวิจัยต่อไป

2. กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. ครูศิลปศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 ซึ่งประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ สตูล 167 โรงเรียน บัตตานี 326 โรงเรียน ยะลา 213 โรงเรียน และนราธิวาส 350 โรงเรียน รวมทั้งหมดจำนวน 1,056 โรงเรียน ครูศิลปศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ซึ่งประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ

สตูล 13 โรงเรียน , ปัตตานี 17 โรงเรียน , ยะลา 13 โรงเรียน และนราธิวาส 19 โรงเรียน รวมทั้ง
หมดจำนวน 62 โรงเรียน

2. นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ทาง
ด้านศิลปศึกษาที่สังกัดสถาบันการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และหน่วย
งานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวน 15 ท่าน

2.1 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างครูศิลปศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยสุ่มแบบ
เจาะจง (purposive sampling) จำนวน 10 เปอร์เซนต์ของโรงเรียนในแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นตัวแทน
ของประชากรทั้งหมด รวม 106 โรงเรียน และกำหนดครูศิลปศึกษา โรงเรียนละ 2 คนในการตอบ
แบบสอบถาม ดังนั้นรวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 212 คน

2.2 ครูศิลปศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2
จำนวน 62 โรงเรียน ผู้วิจัยเลือกเป็นประชากรทั้งหมด โรงเรียนละ 2 คนในการตอบแบบสอบถาม
ดังนั้นรวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 124 คน

2.3 นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์
ทางด้านศิลปศึกษา ที่สังกัดสถาบันการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีเกณฑ์การเลือกคุณสมบัติของนักวิชาการอย่างน้อย
2 ข้อใน 3 ข้อ จำนวน 15 ท่านดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการสอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตั้งแต่
10ปีขึ้นไป และมีความสนใจต่อความเคลื่อนไหวทางด้านศิลปศึกษา

2. เป็นผู้มีผลงานทางวิชาการ เกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษา และเป็นที่ยอมรับในวงการ
วิชาการ

3. เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา การร่างหลักสูตรศิลปศึกษา
และการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษา ในระดับโรงเรียน ระดับเขตการศึกษา และระดับชาติ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

3.1 แบบสอบถาม ครูศิลปศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 2 เรื่องการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น
3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้คำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check- List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) เกี่ยวกับ

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ใน 4 ด้านคือ

- วัตถุประสงค์
- เนื้อหาสาระ
- การจัดกระบวนการเรียนรู้
- การวัดและการประเมินผล

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด(Open-ended)

3.2 แบบสัมภาษณ์ นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็นดังนี้

- อาชีพ
- คุณวุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นดังนี้

- วัตถุประสงค์
- เนื้อหา สาระ
- การจัดกระบวนการเรียนรู้
- การวัดและประเมินผล
- การจัดการเรียนการสอน
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูล

การศึกษารวบรวมข้อมูล ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีแนวคิด และรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การปฏิรูปการศึกษา ความหมายของการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน แนวทางการจัดการเรียนการสอน ในวิชาศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และการวิจัยเชิงสำรวจจากงานวิจัยทั้งใน และต่างประเทศ ตำรา หนังสือ วารสาร และเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย และดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบพิจารณาความตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และการใช้ภาษา และความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ท่าน โดยมีเกณฑ์ในการเลือก และคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

3.1 นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา ที่มีความชำนาญ มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญ ในด้านการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแนวทางการสอนศิลปศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา

3.2 นักวิชาการทางด้านการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา ที่มีความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการศิลปศึกษา และมีผลงานทางวิชาการเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง

3.3 ครูศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนศิลปศึกษา อย่างน้อย5ปีขึ้นไป

3.4 ศึกษานิเทศก์ทางศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี

4. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิ(ดูรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในภาคผนวก) ตรวจสอบพิจารณา แล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างประชากรลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะศึกษา หาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS PS+Statistical Rackage for the Social Science/ Personal Computer) โดยโปรแกรมโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของ (Cronbach) คำนวณจากสูตรของ (ประคอง กรรณสูต 2538)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum Si^2}{S^2x} \right)$$

α	=	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
k	=	จำนวนข้อ
Si^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S^2x	=	ความแปรปรวน

การทดลองใช้เครื่องมือครั้งนี้ ในส่วนของแบบสอบถาม เลือกกลุ่มครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 และครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียง กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับครูศิลปศึกษา = 0.9117

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร รวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำหนังสือขอความร่วมมือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มครูศิลปศึกษา และนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษาด้วยตนเอง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ครูศิลปศึกษา และนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา โดยนัด วันเวลา สถานที่ ที่จะสัมภาษณ์ด้วย ตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PS+Statistical Rackage for the Social Sience/ Personal Computer) โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 วิเคราะห์ผลแบบสอบถาม

ตอนที่1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลผลข้อมูลเป็นหมวดหมู่ นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละด้วยสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนประชากร}} \times 100$$

นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่2 ข้อมูลแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 5

เห็นด้วย ให้คะแนนเป็น 4

ไม่แน่ใจ ให้คะแนนเป็น 3

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนนเป็น 2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 1

นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตรของประคอง กรรณสูต (2538)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} คือ มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean)

$\sum fx$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N = จำนวนตัวอย่างประชากร

$\sum fx$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่

$\sum fx^2$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกำลังสองกับความถี่

ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) แปลความโดยถือเกณฑ์ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50-4.99	หมายถึง	เห็นด้วย
2.50-3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.50-2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1.00-1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

นำมาวิเคราะห์ และนำเสนอรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการนำการจัดการเรียนการสอน การศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542นำมาสรุปและอภิปรายผลในรูปแบบความเรียง ตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และแจกแจงความถี่นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงสรุป และอภิปรายผลต่อไป

6. การสรุป และอภิปรายผลการวิจัย และการนำเสนอผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยตาม จุดประสงค์ที่ตั้งไว้คือเพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และอภิปรายผลการวิจัยนำเสนอไว้เป็น ความเรียง